

Na temelju članaka 42. i 79., stavak 5 Statuta Veleučilišta „Marko Marulić” u Kninu, Vijeće Veleučilišta, na svojoj 39. sjednici, održanoj 2. lipnja 2025. godine donosi:

POLITIKU

OTVORENE ZNANOSTI VELEUČILIŠTA „MARKO MARULIĆ” U KNINU

Prilikom definiranja politike otvorene znanosti, Veleučilište „Marko Marulić” u Kninu (dalje: Veleučilište) se opredijelilo razvijati i implementirati politike i načela Europske unije (Politike otvorene znanosti EU, Zaključak Vijeća EU o visokokvalitetnom, transparentnom, otvorenom pouzdanom i jednakopravnom znanstvenom izdavaštvu, 2023. i Zaključak Vijeća EU o procjeni istraživanja i implementaciji otvorene znanosti, 2022.), međunarodnih organizacija, kao što su UNESCO-ve preporuke za otvorenu znanost, Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN 119/22) i prijedloga Hrvatskog plana za otvorenu znanost.

Politika otvorene znanosti Veleučilišta usmjerena je na unaprjeđenje kvalitete znanstvenog i stručnog rada, povećanje vidljivosti istraživačkih rezultata i doprinos svjetskoj znanstvenoj zajednici. Provedba ove politike ključni je korak prema otvorenijem, pravednijem i inovativnijem znanstvenom sustavu.

Pod pojmom otvorene znanosti podrazumijeva se da je cijeli znanstveni proces javan i dostupan za sudjelovanje, suradnju i doprinos svih zainteresiranih strana. To znači da se rezultati istraživanja, korištene metode, svi prikupljeni i obrađeni podaci te ostali dijelovi istraživačkog procesa, kao i znanstvene publikacije, slobodno dijele i mogu koristiti pod uvjetima koji omogućuju njihovu ponovnu uporabu, daljnje širenje i ponovnu provjeru istraživanja. Otvorena znanost obuhvaća sva znanstvena područja i sve dijelove znanstvenog rada.

Veleučilište prihvaća i provodi politiku otvorene znanosti koja obuhvaća slobodan i javan pristup rezultatima istraživanja, uključujući znanstvene i stručne članke, podatke i druge izvore. Također potiče odgovoran istraživački rad kroz transparentno dijeljenje metodologija, osigurava dostupnost otvorene znanosti svim istraživačima i široj javnosti bez ikakve diskriminacije te promiče suradnju putem otvorenih platformi, interdisciplinarnih projekata i zajedničkih inicijativa.

Osim otvorenog pristupa znanstvenim informacijama i publikacijama, Veleučilište prepoznaje važnost i drugih elemenata otvorene znanosti, kako je definirano Hrvatskim planom za otvorenu znanost. To uključuje slobodan pristup i mogućnost ponovne uporabe istraživačkih podataka, transparentnost istraživačkog procesa, otvorene recenzijske postupke, naglasak na odgovornosti i etičnosti u istraživanjima i objavljivanju te na znanstvenoj čestitosti istraživača. Također, Veleučilište se zalaže za zadržavanje autorskih prava u mjeri koja omogućuje otvoreni pristup (Open Access – OA) i ponovnu upotrebu bez odgode. Potiče se i stvaranje te korištenje otvorenih obrazovnih sadržaja, što doprinosi unaprjeđenju kvalitete obrazovnog procesa i dostupnosti obrazovanja svima pod jednakim uvjetima.

Veleučilište stoga snažno podupire UNESCO-ve preporuke za otvorenu znanost:

- kvaliteta i integritet koji uključuju poštivanje akademskih sloboda i ljudskih prava te podršku visoko vrijednim istraživanjima
- opća dobrobit čovječanstva kroz uključivu, održivu i pravednu znanost
- osiguravanje jednakosti i pravičnosti među istraživačima zemalja u razvoju i razvijenih zemalja
- različitost i uključivost otvorene znanosti koja obuhvaća različitost znanja, praksi, načina rada, jezika, istraživačkih rezultata i istraživačkih ciljeva.

Kroz politiku otvorene znanosti, Veleučilište nastoji ostvariti sljedeće ciljeve:

- osigurati slobodan pristup publikacijama, podacima i alatima radi veće vidljivosti i utjecaja znanstvenog rada
- poboljšati kvalitetu istraživanja kroz korištenje otvorenih alata, standarda i metoda za veću transparentnost i ponovljivost
- potaknuti interdisciplinarnu suradnju i sudjelovanje u međunarodnim inicijativama otvorene znanosti
- podržati inovacije slobodnim dijeljenjem znanstvenih rezultata kako bi se ubrzala njihova primjena u praksi
- osigurati edukaciju i podršku kroz programe za nastavno i nenastavno osoblje te studente o otvorenoj znanosti.

Veleučilište, u skladu s vrijednostima otvorene znanosti i EU politikom, potiče autore na pohranu radova, podataka i obrazovnih materijala u institucijske ili nacionalne repozitorije (npr. HRČAK, DABAR, PUH, CroRIS) koji zadovoljavaju FAIR načela. Pohranjivanje treba slijediti princip *EK as open as possible, as closed as necessary* te koristiti zelene, zlatne ili dijamantne modele otvorenog pristupa. Preporučuje se primjena Creative Commons licenci s minimalnim ograničenjima uz zadržavanje autorskih prava.

Sukladno osnovnim načelima otvorene znanosti, osigurat će sustavno praćenje zakonodavstva i politika vezanih za otvorenu znanost na nacionalnoj i EU razini te usklađivanje Politike otvorene znanosti Veleučilišta s mogućim izmjenama. Veleučilište jamči da će prakse otvorene znanosti biti usklađene s etičkim standardima, zaštitom podataka, privatnosti i pravnim propisima na nacionalnoj i europskoj razini.

Klasa: 003-02/25-01/23

Urbroj: 104-01-25-6

Knin, 2. lipnja 2025. godine

Vijeće Veleučilišta „Marko Marulić” u Kninu
 Dekanica
 dr. sc. Marijana Topalović, prof. struč. stud.